

לחדש אדר א' תקלמ"ו

קול נהיה

על מות

רבי ששה ב"ר מנחם

מדעמויא

הנצב"ה

באר צדקת חיים

והנה נחמה אה"מ (מל"ג י"ג ב"ה)

והנה נחמה אה"מ (מל"ג י"ג ב"ה)
לחדש אדר א' תקלמ"ו
על מות רבי ששה ב"ר מנחם
מדעמויא הנצב"ה
באר צדקת חיים
והנה נחמה אה"מ (מל"ג י"ג ב"ה)

לחדש אדר א' תקלמ"ו
על מות רבי ששה ב"ר מנחם
מדעמויא הנצב"ה
באר צדקת חיים
והנה נחמה אה"מ (מל"ג י"ג ב"ה)

אודת אשר שאלו כבודם מרוב אחרו כמתגיגין הרי
זה זמנולו ולא זכרו עובר בל"ת . גראה לו כי הטעם
עובר בל"ת לא היה חספיק , כי גם הפני עובר בל"ת . אך
מטעם דברי זה מוטלו הרי זה משום כבוד המת וא"כ הראשון
שמת ראשון כבודו קודם לפני , ואו הפני חינו עובר בל"ת
דברי כאלו הלוינו לכבודו .

ואשתמזה ואחר שלום לכל הנגידים והמכונים
אנשי קברתכם ישלם ה' ברכה במעשי ידכם
* * *

תולדות גדולי ישראל
הוללות הזמן
יפקד מקומנו

כדפוס
מרת מנח ערבים כבדונו יא לאור ס המדות
להרבי המסג הפלס המדקדק איצ"ק סאטמאר א"ע
והוא ס' קטן מעט הכמות ורב האופות , כולל דברי מוסר ותוכחה ,
סוף במחוגי הדק השכל והקבלה , בלשון פת ונקי , כבוד
מספרים וזלתי סמך הרב הל' שהוא איס מוקר ונכחו , וכל דברו
מיוסדים על אצני התבונה והנועם . ואשר יתאו לבו לקחתו , מוטו
יבוקשו במחיר כסף . ולהיות כי עצם עליו העבודה כעת לא יוכלו
למות דעתנו על כל דבור ודבור בפרט כמנהגנו , ולהוציא לאור
מספרנו , אמנם בלזות ה' להגן בעדנו כתורה על דבריו ונכדריה את
מחשבותיו במרטות , ונצו לעין כל את משפטנו , בטרם נמנע
את המוסף לשנה זו .

***

የወ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም

***

የወ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም

***

የወ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም

የወ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም

***

የወ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም

***

የወ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም
እኛ ለእኛም ለሌሎችም ለሁሉም

דברים כללה הרביעי בפסוק עון והאמת כי אדבר מן הקרו אשר בלבנו עד האזנ אשר ביער . נפת כפי , וכן האזק על שפתי .

אמנם כפפתי לאיש אשר אחרי אשר זרקה עליו אור המחורות הגדולים חמיו זמנו ומכס המקור ר' אשה דעמולא ל"ו והמלך ר' שירן ויוזל ל"ו , ואקריה רביס אשר שתו זמנארהם באר מים חיים , וישונו בישאל מעינותיהם ממקור החמה נשעו . וייהי בראיתו את דברס , מיל ורעדה אקורתי , כפד קראני וקולותי בעיני כהני את דברי מול דבריהם ואלרז כי ערב רב בלשוני אין בו מתוס , כלו עלה קמטוסיס . ואפני עורף אל ילדי ילדי הסכלות וצני הלאות , וקורתי בתשוטה שלמה , ואשבע לאמור : כה יתן ה' וסוף אס תבא עט כפפי בקטוב מאיוזה עד אשר אדרשו קדוקו הלשונו ומהלכס מעל ספר ! וקציני לי ספרים , עמיני לי מהלכיס למקור אקרי מהלך לשון העס אשר אנכי יושב בו ואדמה דבר לדבר למען מוח עד תכלית תעלמויותיה . ויוס יוס דדשות ראותי לא שופתס עיני עד הכה , ויותד שהייתי מוקר עוד צמסטרס ככתיב כפסי על אשר עומה צעות לא יוכל לתקן , כי כפלייס לעורח ולמשא היה עמודי , ראשונו להסיר שרוע וקלט , אשר מוטנו כהס מקדס , וצנית לנרף וילצתי למטן כתיב ישר ונכון לעתיד . ואס עד תכלית מליציה לא באתי עד הכס כאשר תראו ותיבנו , מסוינים הצרפתיס . ברובים אקס לפ" ! כי הייתס בעורוי , וכלל הכסור מנשר טוב היה לי , וספרכס מהלכס ה' לי למורה דרד , רכ הוא אשר לאדתי מותמו , לכו כמתס אשוראי , כספיר אשכבו , וזכיקו אשאלו , מוזק וזיו לפני חיל , ואל תרף ידכס ממלכת הקודס . וה' הטוב שלס משפורתכס חכות הרביס יסי תלוא ככס , אקס אכמיס בערכי אלועי ומודעי מנדיקי סרביס .

יצתה כאיתי לשפך את רוחי על דבר השמעה כי באה : לנלות את אונכס , אס לא ידעתס עד עתה , ולהקס מאתכס לטכס את בלע בלע

אסכל הכנס וחשום הברת , עורוים לא יבשלו כה , ועיני איש כליעל חרי מנקרה . אש קמיה היא אשר בלבי בוערת , וחוב נקמה חרי החורחה , החייה לעס ה' למנחה , מאתי איש טובה מוחלי חוסן , וננוע מפניו הנעוה . באום רויע טוב לעמו .

אמרו השומרוני

אל עדת מטכיליס חכמים וצורכיים ספרים לדורסי לשון עבר אטרכיס ואטרי חלקכס , כי פעלכס טוב ותמי משפורתכס שלמה נועס ה' עוטה שמים וקרו .

השבעתי אכנס , יידיי ! באהבת האמת להעתיק את דברי אלה עון מכתבכס כמלכף , ולא סגורו מפני אש ; כי אס אהבת הטלוס מדה גחלה , אהבת האמת גדולה מנונה , ומה לנו ולטלוס במקום אין אמת ? ככפולא אס כל העולה על רומי כאשר הוא לפיכס מלה במלה . ואס לא כוללצרכס מליצתי , כי חלקה מאתי נקות אשוכס , אל תעמו אשס , כי האמת אניד ולא אכמד ואשומה לפיכס עולדת מליצתי הצעירה לימים , הנס כי איש אנכי כן ארבעיס טכס . זה לי בעשרוס שנה אשר אנכי יושב פה , ומיני היקס עברת הכתב והמכתב מקי , כל העס כדדוני על נועס מליצתי וקראוני ספכר מהיר , ואנכי למסרנו ידעתי כתחומתי בלבי לאמור : מי כמוני מוטק בעט סופר ? מי זולתי ויחי מחשבותי בלשון מקרה מאתי מלה ודבר , ואס לא היעיה לא אודע כתוב , כי לא לברר מלתי , מלאתי כמסרון במלות תלמודי ערבי כשדי ויני , ובמקום אשר קדרה גם ידעיס , פניתי אל מולאת הנהוד והקרו בדבריס אשר נחקתס עלייס בהקדמת מכתבכס בגדק . ולולי מכתבכס , עוד היוס הייתי עמוד כסגוני כי ננעלו ככני שערי הדעת . ועס רוס לפני בא משנה הרבכיס אשר תכבו את אנרותי וקראוני מליץ , עד שהפרתי עוד מן המדה , ואחבר שירים אחרוים ופיוטיס . גם אלה מלאו אן בעיניהס , הנס שחשכס אנכי היוס לקוים וקרוכיס . ותי הכותב ! שכתב עלי גרון חמד מנאוי דורנו , ו"ל : איס חכס וסופר כמולות תכלות כשכח המניע לכתב , איס ספרל רבא מוסכרל דיוקנא בלשון מכונים נורב"ה בלשון וסורית עשה חרוים גרוס לכבוד וצתפמרת וכו' .

דברים

בצע כסף יטעל רבים מן העם אשר באפרוקים נפתחו עיניהם מיום או יומים , במהמרות אשר כרה לרגלם ואם תשנו דומם , תשמות הנגע . עליוכס אנשי ברית ! לקום ולהעריך מערכה , והקטן נשכס יטעל את איש הכנינים , אשר לא ידע בין יומיו לשמאלו וכו' .

ולדא זאת לריו יגע על חכס לב ופעלת אינטי אמת מאפע , ולכנת הדבר הזה אפתע את אית החזק אשר אנדי לכס , מיוסד על דברי המעורר הקדוש ע"ה :

כי השמות יהרסון צדיק מה פעל ?

פי לנו גדול כדור הזה נחכס דורכו הרב המוקר המררי והאלהי כבוד מהור"ר **משה בן ר"י מנחם** ז"ל אשר באר אור תורתנו בהעמקה מאין כמוה ובביאור כולל ומספק לכל דורש אית דבר ה"י . והי' העקוב אשר הלך בו עם ה' בנלותו למישור , ידעת את עמס מחשבות אדון הכבילים והמקום והמשפטי אשר ישנה אומס האדם ותי בהס ? מני האיר לנו משכל המהלכים בדרך הלשון וזכב לעומת חכמת הגרון הכטועה הרב ע"ה בבהקדמות אור לכתובה ? מני כמוהו און ומקר ותנו דרכי המלות לכמות פנים ישמש כס בעל הלשון והיתה שפמו והגניה אשר עליהם נשענו כל דרכי הסופרים והכבילים , ואשר אין כמותם ככל לטומות העמים ? מני כמוהו דובר אמות בלשון אשכנזי להגיו העתקת פנים הספר מנולו בדברים אחרים ובקוור המלילה , אשר כמוה לא התיית ; וכל חכמי הגוים וחקייהם פה אחד יודו לו שהיא אבי המלילות ומחוקק לשונם ? מה נעימה העתקתו ? מה יפה ביאורו ? ומה נולאו לקח וכו' כלליו ? מיט אלהים קדוש הוא ! בקהל עם ספרו כבודו , כי

הן כל זאת פעל הצדיק , ועתה השמות יהרס על יד איש ר' זוסמן גלגוף שמו בפראג אשר עמד להדיס מומס

מומש עם באור לשון אשכנזי מלה במלה בדרך הבאר משה אשר ה' לנו מוקדם . ואם אונס לא ידעתי את האיש ואת שימו , מומעשיו ניכר שאין בידו מאומה מחכמת בלשון , עשכו"כ מחכמת הלמודיות והשמויות . כי ראיית איהו עליו אשר באו לרדי ע"י עובר ארית אשר נתאכסן בביתו ובסתומותיו על המראה , איך חולפא יסגרי להרים לב איש כזה לפתוח פיו לדבר ולא יבוש בעתים הללו בהיות יד ה' טובה עלינו להאיר עיני הגולה ע"י המאורות הגדולים הכולכים אחונו יד להדרינו העם דרך ישרה ?

ולמען הראית לכל קורא כי פלדק אמרי פי , ולא דברתי דבר כטוס פני' אורי' הנה אינה פסוקים עם הבעור אשר יכנה בשם באור , כאשר ראייתם אכבי , ועל קורא לשפוט אם כ"ס דברי , ומה ראוי לעשות להסיר המכשלה הזאת בעודה באכה , טרס פסון בארון ונאה ביד ההמון , והיתה לפעור יונקות המודע אשר התחילו צמות בעתים הללו ביד ה' הטובה עלינו .

בראשית ל' ב' **ויצו יוסף את עבדיו את הרפאים**
לחנטי את אביו ויחנטי הרפאים את
ישראל ימי החנטיים וכו' .

ובאר המתרגם ה"ל הרפאים : דען ערלטן . המנטיס : דען איינגבאלואמטן .

ועתה יאמר לא ישראל מה ישנה המלמד אשר לא ידע מוקדוק לשון אשכנזי יתר מהמבאר ה"ל בלמד , את הכערים עם הרפאים השני הנה בספוק זכ ? כי לא ידע הברל כינו וכו' הרפאים הראשון ויבאר גם אותו דען ערלטן לני ספסתימו המבאר . ולולי ידע המבאר עשטט הלשון , ה' יודע שהרפאים הראשון הוא מהבטול שאליו לטיטוהו מיוחס אל מולת **ויצו** המוטן אמרו עם בערד הנטל שאליו , והרפאים השני מוזכר

מונה השם על אשכול ישר (חאמיניטיק) ויבואר דין ערשטי .
 זא"ב הי' לו לבאר פתגם פרפאזיס : דין ערשטי , לבאר יבואר
 בעמדו מויסק , והמקד אשר ידע כטיב השגנו מעמנו יבואר במקום
 שאז מיוסם אל פעל הויסן או אל א מיתר האאזרים והגבוליס
 ע"פ הכטי' הקלוי' . והפלמד אשר לא ידע דבר מזה יסוג
 לפתות משניו גדול , ולא יאמר על כל רבוי הפרטים דען
 ערשטי , דען הייזן , דען פעטרו וכו' , אשר ישמית הפוגה
 וירריכוו לדבר לשון עלבנים .

רבן בולת הזכיס , בעמדו פתגם יבאר דין איינבאלאזשע ,
 זכאן עוודת במאמר המיכות שהוא המצדק (געניטיק) ,
 ימי ההנרשם דין טאנע דער איינבאלאזשען . והמס
 הרמב"ן י"ג מבאר דען איינבאלאזשען לפי המקום אשר הוא
 עומד בו ולפי משפט לשון אשכנזי : דען אז פיל טאנע מוסן
 דען איינבאלאזשען פרשטרייכן . ל"ל הימים אשר להנפוס
 המנוטים מיום הקניטה עד הבאר לריכוס להיות ארבעים .
 אהמטכיל יבין את גודל ההשמה אשר תלא מבאור הזה לילדי
 עמנו וגבמלמדים הנערים בדת .

זכר תבאר המיתרנס הכ"ל המוחנה : דער לאגר .
 צ"ל דלם לאגר . והנה בן איות כאינן שמבאר
 כעור זינק מחמת הלשון , כי לולי זאת הי' לו לדעת ע"י
 התאר (גראמטק) ועל ידי השם המספר הפלעי מיוחד (איין)
 שהוא שם בינוני (נייטרומ) , כתב דער לאגר . וכן באר
 יחס שמוס הכטיי (ארטיקל) , כתב דער לאגר . וכן באר
 תבנת **זיבוא** אלם זיע קאמון (צ"ל קאמון) וזהו איינו ככונ כ"א

כטיעמנד תבנת ויבואו ביום אל פעל אשר כוונ שהוא עומד פה
 עם **זיספרד** שלחמריי , וטעמו שהמספרו למספר כבואם אל
 צרן האטר ותלוי פעולת הספר על פעולת הביאה . ומה
 יעשה מלמד אשר לא ידע בכל זה ? זכתימת גרן **זאמפר**
 שאר דען שיינ אדר טעבני . ראשון , לא ידע שתיבת (שיין)
 כלטון זכר היא גופעת האור , או דבר מתדמה , וכוונת
 פו , זכטיי' טעמו גרן תבא כלטון נקבה ותקרא דין טייבע .
 כ' מדוע אמר (דען) הי' לו לכל הפמות לומר לפי מחשבותיו
 (דער) ? ועוד שלטיית , לפי דעתו תהי' (שיין) לשון זכר
 זא"ב אר קשמש מלת ימוס שמוס הכטיי (דען) ועל שם טעבנע
 שהיא

שהיא צמנה ? והי' לו לבנות לפי ידועיו , דען שיינ אדר
 דין טעבני . וכן שגה בפרשו על עבת **זיראן** פסוק ט"ז
 אלם זיא ערקעגן (צ"ל אלם זיא ערקאטען) ולא מנא ככונ דברי
 הרמב"ן אלם זיא ערוואגן לפי שהי' המאמר הזה נכרי בעיני
 והנה לטינו ע"י באורו והשמית את המוכה . מלבד זה שלא
 הי' לו לפרש (אלם זיא) במקום אשר ימצא שם הפעל מיוחד
 מכלי התסבר תלמי פעל אשר באר סוכרתי לעיל .

ערך זאת לו דף אחד מפ' שנות הכה לירי , ואליז הכה
 איזה מלות אשר מאלתים די להורות השמית כלטון
 על יד איש בער ולא ידע כטיב הלשון מאופה . פסוק א'
זביתו באר : זיין הוייליטי העמוד הכני , (פראמאטען)
 כלטון יתיד והשם רביס . והי' המוכרת לא באר כלל . פסוק
 א' , **נפש רנה** להניס את באור הרמב"ן ועשה שם כלטון
 רביס מתפת פערטאן באמרו פערטאן , וזה איינו ככונ כי
 תבא זו לא תשתנה ביחיד ורביס , עבניז כוה : לפי שמלת
 צפצפ בל"ק כמו מלת פערטאן בל"ק לא ישתגו בין ביחיד בין ברביס .

אורות

פאן זיא , והוא נגד דקדוק הלשון שרדך להיות
 פאן אייבן , כי מלת פאן גתיחס אל הגבול
 שממנו . ידע , נקחנט אדר האט וואללען קאנין . לו ידע
 המסבר ההבדל בין פעל קענן , ופעל קאענן לא השמית את
 דרכו . כי קענן היא פעלת הידיעה וההכרה , וקאענן היא
 פעלת היכולת וא"כ הי' לו לומר וואללען קענען . אך אין לו
 להמסבר הוה לא ידיעה ולא יכולת — ער האט מיר וואללען
 קאענען . —

הבר

גיב איין מייטל , פה רנה להניס את דברי
 הרמב"ן שתרנס וואללען ! והיא מלת הקריאה
 זכורתי , כאשר ימצאו רביס כלטון הקדש כמו ביתר הלשונות ;
 אך להיות מסך דעת העבין פנה אל שרשו ויפרש את העעם .

גחמכה

מיד וואללען זין קלינג . ראשון לא ידע ההבדל
 בין מלת (מיד) ואלת (זיור) שהראשון הוא כמני
 הגוף ברביס והוא כא על אשכול ישר , והשני הוא אשכול הכטי'
 ביחיד מדבר כעני כיוסם הנגבול שבו , שלליו , וממנו .
 זמנית מיי זה בעל דברים יבא ויאמר אס יאמר האשכנזי פעל
 כוה

הפסוק כי מעולם לא שמעו שכל נח כמותה ואין מכוונים כל דברי הדשו אל כל חלק וחלק מבמקרה. וכל ידע עם ה' מקמת השלון על פוריו ירוש כל חיש ואיש תיכף את הדומק ובלקח אשר ילמון סגנרד בשומה את מאמרי המקרא, ואף הכל יתבל משוגע הזה ברכ שית וסוד אשר לו. — ודי בזה, אקמוס יי מרוב שיקי ונעמי! —

והנה נא ידעמי, אחי ונורי! כי ספור שזרס בךראס את הדברים אשר הניגותי מול עיניכס, וכי תשמעו את דברי לפרסס ברהס את קופת האיש ותטעלו את דברי כאמר. אמנס עוד מדשות בלבי יראתי להעבירם על לטוי אס לא כי קלאת התורה והתקפה בערה בי, והאמת יעשה דרכו יעבור עלי מה! בה' אשים כפלי הוא במון כליותי הוא יודע כי לפני אנכי עמל וכמוקס שיש חילול הסס אין מוקדון כבוד לרכ.

דעו נא גם אתם את אשר ספר לי האיש אשר הביא בידו דוגמת הנושט ה"ל, וזה: כי הרב הגאון אב"ד זק"ק פראו סכסיו עם המחבר ה"ל על דבר המלכה השפלה הולת, ומנו לו דת ודיון בדרס של יודסס הקווש מיוס כלונג עד יתש שמה שניס. ואס אמנס לא חלגוש לספרו כדבר אמת, לפי שאנכי לא האיתי סכסיה הולת, אס כל אז אשר אמנס לחמור אחר הדבר אס אמתי. אס אין, ע"י אנשי ביותסס הונטיס שמה. אף כי נאמניס דברי האיש המספר ובודיעי ומכירי קאמוס. מ"מ לא אאמתי ולא אכחיס. אמנס ש"ס שקטה עלי הדבר לאשר ששמעתי מפי האיש ה"ל שכתב הרב ה"ל על הרשב"און ה"ל שהוא העמיק שפה נגוון בזה לגונר שהוא כתב בלטון נח אשר לא יבנהו כ"א הקהלים והמדקדקים בל"א. וע"י תמוהתי תמויות הרבה. א"י א"י יאמר אדם ברוב כמותו הנופוסם לחכס וגמון תורכיי על עינו כזה, העמיק שפה? הלא תנוקות טל בית דבן ידעו כי העמיק שפה בל"א יאמר על אלס לא יפתח פיו, או על משמת לטון אשר לא יכול להוציא קול סברה מפיו, והוא הסיק וממה שכוון לומר! ועוד, מה לו וללטון אשכנו? אס הוא חכס תורכיי ומלא הלכות ודיניס כדמון, הלא שפת אשכנו

בזה (אין קלינגט)? ואח"כ פ"י מלת לך הלא אמרתי אויב אויב; ותיב, אס כן טעם המקרא: נסח עליו ומתחכום? היתפאר לך בעור וריק כזה לעמוד לפני ספרה ולהתחכס בקבל עם? — ומסת יפרוץ מרגס כרייטטי וזו אויס מי, זה (זו) המורה על עגזו כזה על נקבה ימדה? וגם לפי דרשו הי צרד להסכת במקרא תפרוץ כי יפרוץ הוא לטון זכר. ויקצו עם ונאמר וזו עקל. מי יאמר כן בלטון אשכנו? הלא עקל ונעדרן כ"ל לקון מפני דבר מה, צרין סייית כמו נסאס האמתי אל הגבול שבו נ"ל אייזון, מלכד שערב בלור הרמ"מון ע"י: עם ונאחד אייזון חגנסט ובכאורו אמר שהוא למטון קניני במיי. ויי"ב ירד מרגס וזו מאכטן ארדייט, אין לא למשפט בלטון, ואולי ט"ס הוא נ"ל ארדייטון, אמנס גם זה לא יספיק להאמר, עם כנין הפעיל, ומדוע סר מני דרך הרב הרמב"מון שפי, וזו טריבז מר ארדייט אין? למילדות מרגס זו דיוא העבאמיון. הלא ה"מ"ד למילות אשר תמורנס זו נוסכת אקריה כסיות סכמו אל הגבול סליו וז"ל דען העבאמיון.

הן אלה מוקצט השנאות אשר מאמתי כבר באוה פסוקים אשר באל לרדי, וזה ירבו אף יעמנו בכל הספר בלו? אוי למוטה בלימה, עם ה"א אוד כסלת סהיות לך מורי דרך כמו זה, מוסרסין ומקריביד ממן יאמי, יסחיתו את לטון ילידי ויבלבלו את מוקס עד אשר אשר לא ידעו ולא יבינו לא כתב ולא לטון. ואל תאמר: מה לנו ולמדקון לטון אשכנו, אמנו אל לטוננו הקודש שמונ מנמות ענינו, אותה בלמוד ובה כדבק כל ימיו מיינו? כי לא מתקמה עננה זתי, כי מי זה ידע בכמות לטון הקודש ויבין במקרא ובחשבה על פוריו אס אין לו שלמות בלטון אמת ואלעו? ידיעת תכלית לטון הקודש אי אפשר להשיגו כי אס על ידי העתקות הנושגות הכחות ככל דבור ודבור ללטון אחר אשר שגור ספיו למען דמיה דבר לדבר וכביסו. וזאת היות סבת כל הכלכליס והבערות אשר ככלנו בו זה ימיס רביס, מאמה שפמה סננע לדרוש על כל מקרא ומקרא תלי עלין טל דברי הבאי ושנות ונלי פניש בתורה טלס הכלכה, כאשר יעשו המוכיחים והדרשנים אשר מקורס פתוח ונובע מאין הפנה פעם יערשו הכתוב בדרך זה ופעם בדרך אחר, והמון יטבע לאמור שזה כונת הסוק

במענה החכמה והיושר, ונמרה את פניו, הלכנו בשדירות לבנו, עצתו לא שמענו ומוסר מפיו לא לקחנו, ונחיו את ההיכל לחרפת עולם לנו ולזרענו. ועד הגל הזה -

ועתה אשכח אליכם אחי רועי! אנשי חברת דורשי לשון עבר! והנני מכפיל שבועתי ואשבעיכם באמונתכם ואלהבתכם את האמת שאל תעלימו מלה מן הדברים אשר כתבתי ותדפיסו את הכל מלה במלה בדף הראשון היוצא מחברתכם המאסף. וזה אדע אם אנשי אמת אתם ואין בלבכם פניה. ואם אין, ארחיק כי חנף אתכם ונשמי פנים אתם, ולא אריב אתכם בשער כי מקומם פנים אתם ואנשים הראויים לכבוד. אהנם על דבר זה לא אשמה ועל חילול השם וחילול כבוד הרמ"מין לא אשמה. וחי' ה'! שאפתיק את כל הדברים האלה לשון אנחנו ואדפיסם בכל הדפים המגדרי מדותי חדי שבוע בשבוע בכל מקום שתיא' לאל ידי לפרסמו. ואם יהי חילול השם יהי מיה, אם יש חילול בנקום זה, יש כבוד מנקום אחר, אבל אם אשמה גם אני יש חילול אשר אין חילול כמותו כנע ממדתו לבערי בני ישראל בכל מקום אשר יגיע הנקום הזה.

ואתם

על משמרתכם עמדו והפיצו טוב בישראל פחותם ונפש אחיכם אהבתם בלא לב ולב.

אבותי השומרוני.

התנצלות

המאספים ע"ד המכתב הזה.

הקורא הנעים! אל תשים אדם בפניו על 'הדפסנו את המכתב האחר בקולות וברקים כאשר פנינו ראו. הלא שמעת שהענינו באמונתנו להדפיסו, ולמען

אשכנו לא ידע ערוך אם היא נאם אם אין! ועוד מה תקן בהסכמתו להעביר את העם מן בלור נח לבלור מעוקל אשר ישמית את ידיעת השונות והעניין! - גם ספר לי האיש הנ"ל שהוא דבר קרה על האנשים הפלמדיים לפניהם מן הממשל הרומני, ואמר שדו"ח הכבוד למרגס המקורש בלשון אנחנו, ואמר שלדעתו, המתרגם (הרומני) מתמרט על שגגתו בזה, ועוד דברים כהנים אשר אינם מוגיעים לכבוד אומדם. והיו יתן ואדע אם כח במספדים על בלור בבלור, על ד" וסמון הנ"ל, לטפוט על מלאתת הקודש כמלאתת הרומניו אשר לו עטר ידות בכל חכמה וזועי? ועצית מה הבין הרב הנאון במלת **התחבבון**, היאמר על איש חכם לב ונפורסם, בלשון **מתחבבם**? ועל כלם תמה אני מה שגג הרומניו במרגמותו שיתקדש עליו? היקרא זה שגגה שכתבו בלשון את לא יזכורו כי אם בעל מדע ואיש נפשיל, אי"כ יתמרטו משה רבינו ע"ה וכל הנבואים על ספריהם, כי גם הנה לא יזינו כי אם האנשים המטבילים בעלי דקדוק ונחבי מליצה? ועוד מאין ידע הרב שהיא מתמרט, הכי יעזב עמו על אודותיו? ואם חכם הוא, נביא איננו, כי מיום בטלה עבודתנו בעו"ה אין מוון נפרן.

צ"ד

לי עליך קהל פראג אם יתאלו כן עוד היום מלמדים ומורים אשר יבחרו ללכת אחרי תרגום הווסמני ושליכו אחרי גיוס התרגום המעוקל להרומניו, אם כה ממנדד אחרי כל היגיעות אשר יגיע בערך **מלכך החסיד הקיסר יר"ה** אשר על דבריו כניית לן מודש למך את בערין, ויש עליך מחמדו להטיב עמך ביתר שאת וביתר ע' מכל אהוד אנשי הגולה; נא לא חיש עם האספקוף אשר בקרבך והפיל תומות בית מדרשך, כשפיל וכלמות יהלומון פממיה, הקספו ושימוהו תל עולם, ועל גל אנשים שים לוח מרות עליו לזכר עולם לאמור:

פה נקברה חכמתו ותרנו וטובנו, אב מלא רחמים וחסד לקחנו תחת צל כפיו, וישפיע בשובנו עלינו, בנה לנו בית ספר גישם לנו מורים להדריכנו במעגלי.

